HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. október 5.[1]

C-430/15. sz. ügy

Secretary of State for Work and Pensions
kontra
(néhai) L. Tolley (személyes képviselője útján eljárva)

(a Supreme Court of the United Kingdom [az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Migráns munkavállalók szociális biztonsága — A fogyatékossággal élők megélhetési támogatása (»gondozási« elem) — 1408/71/EGK rendelet — Az 1. cikk a) pontja — A »munkavállaló vagy önálló vállalkozó« fogalma — A 4. cikk (1) bekezdésének a) pontja — Pénzbeli betegségi ellátások — A 13. cikk (2) bekezdésének f) pontja — Alkalmazandó jog — A 22. cikk (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése — Exportálható jelleg — Előzetes engedély hiánya”

I – Bevezetés

1. A brit állampolgár L. Tolley még akkor kezdett a Disability Living Allowance (a fogyatékossággal élők megélhetési támogatása, a továbbiakban: DLA) gondozási elemében részesülni, amikor még az Egyesült Királyságban rendelkezett állandó lakóhellyel. Ezen ellátást határozatlan időre állapították meg számára. Öt évvel azután, hogy az érintett lakóhelyét Spanyolországba helyezte át, e lakóhely-áthelyezést követően az Egyesült Királyság hatóságai megtagadták tőle azt a jogot, hogy továbbra is az említett ellátásban részesüljön, azon indokkal, hogy nem teljesült a nemzeti jog által e célból előírt lakóhelyre vonatkozó feltétel. A Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) lényegében azt kéri a Bíróságtól, hogy állapítsa meg, hogy az uniós joggal ellentétes-e az ilyen lakóhelyre vonatkozó feltétel.

1 — Eredeti nyelv: francia.

II – Jogi háttér

A – *Az uniós jog*

2. Az 1408/716EGK rendeletet [2] felváltotta a 2010. május 1-jétől alkalmazandó 883/2004/EK rendelet. [3] Az alapügyre a tényállása megvalósulásának időpontjára tekintettel [4] mindenesetre továbbra is az 118/97/EK rendelettel [5] naprakésszé tett és az 1386/2001/EK rendelettel [6] módosított 1408/71 rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) vonatkozik.

3. Az 1408/71 rendelet 1. cikke kimondja:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »munkavállaló« és »önálló vállalkozó«:

i. aki akár kötelezően, akár szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerek vagy a köztisztviselőkre vonatkozó különleges rendszer ágazataiba tartozó egy vagy több kockázattal szemben biztosított;

ii. aki a lakóhellyel rendelkezőkre, vagy a gazdaságilag aktív népességre vonatkozó szociális biztonsági rendszerben, e rendelet által érintett szociális biztonsági ágakba tartozó egy vagy több kockázattal szemben kötelezően biztosított, ha ez a személy:

– azon módszer értelmében, amely alapján e szociális biztonsági rendszert igazgatják vagy finanszírozzák munkavállalónak vagy önálló vállalkozónak tekinthető,

vagy

– ha e szempontoknak nem felel meg, az I. mellékletben meghatározott más kockázattal szemben a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó rendszerben vagy a iii. pontban említett rendszerben kötelezően vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében biztosított, vagy ha az érintett tagállamban ilyen rendszer nincs, megfelel az I. mellékletben szereplő meghatározásnak;

[…]

o) »illetékes intézmény«:

i. az az intézmény, amelynél az ellátás igénylésének időpontjában az érintett biztosított,

vagy

2 — A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (HL 1971. L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.).

3 — A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.).

4 — Az alapügy L. Tolley 2002. november 6-ától fennálló jogosultságaira vonatkozik (lásd a jelen indítvány 20. pontját). E jogvitára tehát az 1408/71 rendeletnek az ezen időszakban hatályos változata irányadó.

5 — 1996. december 2-i tanácsi irányelv (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.).

6 — 2001. június 5-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2001. L 187, 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 129. o.).

ii. az az intézmény, amelynél az érintett személy ellátásra jogosultságot szerzett, vagy jogosultságot szerezne, ha annak a tagállamnak a területén, ahol az intézmény található, saját maga vagy egy vagy több családtagja lakóhellyel rendelkezne,

[…]

q) »illetékes állam« az a tagállam, amelynek területén az illetékes intézmény található;

[…]”

4. Az 1408/71 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[e] rendelet vonatkozik azokra a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra és diákokra, akik egy vagy több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak vagy tartoztak, és akik a tagállamok egyikének állampolgárai, valamint azokra a hontalanokra vagy menekültekre, akiknek a lakóhelye valamely tagállam területén található, és ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira”.

5. Az említett rendelet 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) E rendelet alkalmazandó a következő szociális biztonsági ágakat érintő valamennyi jogszabályra:

a) betegségbiztosítási [helyesen: egészségbiztosítási] és anyasági ellátások;

b) rokkantsági ellátások […];

c) öregségi ellátások;

[…]”

6. Ugyanezen rendeletnek „A lakóhellyel kapcsolatos kikötések eltörlése – A kötelező biztosítás hatása a járulékok visszatérítésére” címet viselő 10. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy „[a] rendelet eltérő rendelkezéseinek hiányában az egy vagy több tagállam jogszabályai szerint megszerzett rokkantsági, öregségi vagy túlélő hozzátartozókat megillető pénzbeli ellátás, munkahelyi balesetek vagy foglalkozási megbetegedések esetén fizetett nyugdíj és haláleseti juttatás nem csökkenthető, nem módosítható, nem függeszthető fel, nem vonható vissza vagy foglalható le azzal az indoklással, hogy a jogosult egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, mint amely tagállam területén a fizetésre kötelezett intézmény található”.

7. Az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerint: „[a] 14c. és 14f. cikkre is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandók. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni”.

8. E rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy az említett rendelet 14–17. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel „egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik […]”.

9. Az említett rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja úgy rendelkezik, hogy „az a személy, akire az egyik tagállam jogszabályai már nem alkalmazhatók és egy másik tagállam jogszabályai sem alkalmazandók rá az előző pontokban megállapított szabályok egyikével összhangban vagy a 14–17. cikkekben megállapított kivételeknek vagy különös rendelkezéseknek megfelelően, azon tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, amelyiknek a területén lakóhellyel rendelkezik, kizárólag azon tagállam jogszabályi rendelkezéseivel összhangban”.

10. Ugyanezen rendeletnek „Az ellátások egyes csoportjaira vonatkozó különös rendelkezések” címet viselő III. címében található „Munkavállalók vagy önálló vállalkozók, valamint családtagjaik” című 2. szakasz 19. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Az a munkavállaló vagy önálló vállalkozó, aki az ellátásra való jogosultság tekintetében kielégíti az illetékes állam jogszabályai által előírt feltételeket, de az illetékes államon kívüli tagállamban rendelkezik lakóhellyel – szükség esetén a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével – a lakóhelye szerinti államban:

[…]

b) pénzbeli ellátásban részesül, amelyet az illetékes intézmény nyújt az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően […]”

11. Az 1408/71 rendelet ugyanezen szakaszban szereplő 22. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Az a munkavállaló, aki az ellátásra való jogosultság tekintetében kielégíti az illetékes állam jogszabályaiban előírt feltételeket, szükség esetén a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével, és:

[…]

b) akit, miután jogosulttá vált az illetékes intézményt terhelő ellátásra, az illetékes intézmény feljogosított arra, hogy visszatérjen a lakóhelye szerinti tagállam területére, vagy lakóhelyét áthelyezze egy másik tagállam területére;

[…]

jogosult:

[…]

ii. pénzbeli ellátásra, amelyet az illetékes intézmény nyújt az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően.”

12. E rendeletnek az („A rendelet hatálya alá tartozó személyek” című) I. melléklete I. pontjának „Egyesült Királyság” rovata értelmében „[a]ki Nagy-Britannia vagy Észak-Írország jogszabályai szerint munkavállaló (*employed earner*) vagy önálló vállalkozó (*self-employed earner*), a rendelet 1. cikke a) pontjának ii. alpontja értelmében munkavállalónak vagy önálló vállalkozónak tekintendő. Akivel kapcsolatosan Gibraltár jogszabályaival összhangban munkavállalói (*employed person*) vagy önálló vállalkozói (*self-employed person*) járulékot kell fizetni, a rendelet 1. cikke a) pontjának ii. alpontja értelmében munkavállalónak vagy önálló vállalkozónak tekintendő”.

13. Az említett rendelet (az „Egyes tagállamok jogszabályinak alkalmazására vonatkozó különös szabályok” című) VI. melléklete „Egyesült Királyság” című rovatának 19. pontja értelmében:

„Az egyes tagállamokkal kötött egyezményekre is figyelemmel, a rendelet 13. cikke (2) bekezdése f) pontjának és a végrehajtási rendelet 10b. cikkének az alkalmazásában az Egyesült Királyság jogszabályai a következő három nap közül a legutolsó nap elteltétől már nem alkalmazhatók arra a személyre, aki korábban munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként az Egyesült Királyság jogszabályainak a hatálya alá tartozott:

a) a lakóhelynek a 13. cikk (2) bekezdésének f) pontjában említett másik tagállamba történő áthelyezésének napja;

[…]

c) minden olyan időszak utolsó napja, amely során az Egyesült Királyságtól egészségbiztosítási vagy anyasági ellátásban (beleértve azokat a természetbeni ellátásokat is, amelyekre az Egyesült Királyság az illetékes) vagy munkanélküli ellátásban részesültek, amely időszak:

   i. az előtt kezdődött, hogy a lakóhelyet áthelyezték egy másik tagállamba […]”

14. Ugyanezen rendelet VI. melléklete „Egyesült Királyság” rovatának 20. pontja így rendelkezik:

„Az a tény, hogy az adott személy a rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontjával, a végrehajtási rendelet 10b. cikkével és a fenti 19. ponttal összhangban egy másik tagállam jogszabályainak a hatálya alá került, nem akadályozza meg azt, hogy:

a) az Egyesült Királyság mint illetékes állam a rendelet III. címének 1. fejezetében és 2. fejezetének 1. szakaszában vagy 40. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza rá, ha e célból továbbra is munkavállaló vagy önálló vállalkozó maradt, és utoljára az Egyesült Királyság jogszabályai szerint volt biztosított;

[…]”

B – *Az Egyesült Királyság joga*

15. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a DLA olyan nem járulékalapú ellátás, amely „gondozási” és „mobilitási” elemből áll. Ezen ellátás nyújtása nem jövedelemtől függ, és nem a kedvezményezettek esetlegesen elmaradt jövedelmének ellentételezésére irányul. Célja bizonyos gondozási formák igénybevétele vagy a tényleges, illetve a kedvezményezettek gyakorlati járásképtelenség miatt fellépő többletköltségek fedezése.

16. Az 1992. évi szociális biztonsági járulékokról és ellátásokról szóló törvény (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) 71. cikkének (6) bekezdése értelmében „[c]sak az jogosult a [DLA-ra] az, aki teljesíti a nagy-britanniai lakóhelyre és tartózkodásra vonatkozó feltételeket”. E feltételeket többek között a 1991. évi szociális biztonsági (fogyatékossággal élők megélhetési támogatásával kapcsolatos) jogviszonyokról szóló rendelet (Social Security [Disability Living Allowance] Regulations 1991) 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja fejti ki.

III – Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

17. L. Tolley brit állampolgár 1952. április 17-én született, és 1967-től 1984-ig társadalombiztosítási járulékot fizetett az Egyesült Királyságban. Ezt követően 1993/1994-ig bizonyos járulékokat írtak jóvá számára. Amennyiben az öregségi nyugdíjkorhatár elérésekor teljesítette volna a hozzájárulási feltételeket, az Egyesült Királyság jogszabályai értelmében jogosult lett volna öregségi nyugellátásra. Mindenesetre mielőtt elérte volna ezt az életkort, 2011. május 11-én elhalálozott.

18. Az érintett részére 1993. július 26-tól állapították meg határozatlan időre a DLA gondozási elemét, mivel nem volt képes arra, hogy saját magát ellássa.

19. L. Tolley 2002. november 5-én férjével együtt Spanyolországba helyezte át lakóhelyét. Egyébként semmilyen szakmai tevékenységet nem folytatott.

20. 2007 folyamán a Secretary of State for Work and Pension (Foglalkoztatási és Nyugdíjügyi Miniszter, Egyesült Királyság, a továbbiakban: miniszter) úgy határozott, hogy 2002. november 6-ától L. Tolley már nem jogosult e támogatásra, mivel nem felelt meg az Egyesült Királyság jogszabályai által e célból előírt lakóhelyre vonatkozó feltételnek.

21. L. Tolley e határozattal szemben a Firsttier Tribunal (elsőfokú bíróság, Egyesült Királyság) előtt keresetet indított. E bíróság helyt adott a keresetnek, és megállapította, hogy L. Tolley az 1408/71 rendelet 10. cikke értelmében jogosult arra, hogy az említett támogatásban azután is részesüljön, hogy lakóhelyét Spanyolországba helyezte át.

22. A miniszter ezen ítélet ellen az Upper Tribunalhoz (felsőbíróság, Egyesült Királyság) nyújtott be fellebbezést. E bíróság elsőként azt állapította meg, hogy amennyiben az érintett az öregségi kockázat ellen biztosított volt az általa a múltban befizetett járulékokra tekintettel, akkor az említett rendelet 1. cikkének a) pontja értelmében „munkavállalónak” minősül. Az említett bíróság ezt követően megerősítette L. Tolley jogosultságát a DLA gondozási elemében való részesülésre. E bíróság e következtetést ugyanakkor nem az 1408/71 rendelet 10. cikkére, hanem – miután e támogatást egészségbiztosítási ellátásnak minősítette – az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjára alapította.

23. Mivel a Court of Appeal (England & Wales) (Fellebbviteli Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) úgy ítélte meg, hogy köti őt a The Commissioners for her Majesty’s Revenue and Customs v Ruas [7] ügyben általa kialakított precedens, elutasította a miniszter által az Upper Tribunal (felsőbíróság) határozata ellen benyújtott fellebbezést. A miniszter így a Supreme Court of the United Kingdomhoz (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) fordult.

24. Ilyen körülmények között a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) úgy határozott, hogy az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Helyesen került-e [a DLA] gondozási eleme az 1408/71/EGK rendelet alkalmazásában rokkantsági ellátásként, nem pedig pénzbeli egészségbiztosítási ellátásként meghatározásra?

2) a) Megszűnik-e az Egyesült Királyság jogszabályainak alkalmazhatósága az 1408/71/EGK rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja szerint olyan személy esetében, akinek azért szűnik meg a joga [a DLA] igénybevételére az Egyesült Királyság nemzeti joga alapján, mert másik tagállamba költözött, és e költözés előtt véglegesen felhagyott minden munkavégzési tevékenységgel, de aki öregségi nyugellátásra jogosult az Egyesült Királyság szociális biztonsági rendszerében?

b) E személyre bármilyen módon vonatkoznak-e az Egyesült Királyság jogszabályai [az 1408/71 rendelet VI. melléklete »Egyesült Királyság« rovata] 19. pontjának c) alpontja alapján?

c) Amennyiben e személyre nem vonatkoznak az Egyesült Királyság jogszabályai a 13. cikk (2) bekezdésének f) pontja értelmében, köteles-e az Egyesült Királyság [e rendelet VI. melléklete »Egyesült Királyság« rovatának] 20. pontja alapján az esetében a III. cím 1. fejezetét alkalmazni, vagy arra csupán lehetősége van?

3) a) A munkavállaló fogalmának a Dodl és Oberhollenzer ítélet ([C-543/03,] EU:C:2005:364) szerinti tág értelmezése alkalmazandó-e a rendelet 19–22. cikke vonatkozásában, amennyiben az érintett személy véglegesen felhagyott minden szakmai tevékenységgel mielőtt egy másik tagállamba költözött volna, annak ellenére, hogy a III. cím 1. fejezete különbséget tesz egyrészről a munkavállalók és önálló vállalkozók, másrészről a munkanélküliek között?

7 — (2010) EWCA Civ 291.

b) Amennyiben az alkalmazandó, jogosult-e az ilyen személy az ellátás exportálására akár az 1408/71 rendelet 19., akár a 22. cikke alapján? Kizárja-e [e rendelet] 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja, hogy a kérelmezőnek a DLA gondozási elemére való jogosultságát a lakóhely másik tagállamba való áthelyezéséről szóló nemzeti jogszabály szerinti lakóhelyre vonatkozó feltételre való hivatkozással megszüntessék?"

25. Írásbeli észrevételt L. Tolley, az Egyesült Királyság Kormánya, a norvég kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő. Ők a norvég kormány kivételével a 2016. június 8-i tárgyaláson is képviseltették magukat.

IV – Elemzés

A – *Előzetes megfontolások*

26. Az alapjogvita elsődleges kérdése annak megállapítása, hogy L. Tolley lakóhelyének Spanyolországba való áthelyezését követően jogosult-e arra, hogy az egyesült királysági intézmény terhére továbbra is részesüljön a DLA gondozási elemében, amelyben már e lakóhely-áthelyezés előtt is részesült.

27. Elsőként a Supreme Court of the United Kindgom (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) azt kívánja megtudni, hogy e támogatás rokkantsági ellátásnak minősíthető-e, jóllehet a Bíróság korábban egészségbiztosítási ellátásnak tekintette.[8] Ha ez a helyzet állna fenn, L. Tolley jogosult lenne az említett ellátásnak az 1408/71 rendelet 10. cikke szerinti exportálására, amely ellentétes lenne a lakóhelyre vonatkozó feltételekkel az abban felsorolt ellátásokra való jogosultság tekintetében. Ezen ellátások között szerepelnek a rokkantsági ellátások, az egészségbiztosítási ellátások azonban nem.

28. E bíróság másodsorban arra keres választ, hogy L. Tolley a lakóhelyének Spanyolországba való áthelyezését követően akkor is exportálhatta e támogatást e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és/vagy 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján, ha azt feltételezzük, hogy a DLA gondozási eleme egészségbiztosítási ellátásnak minősül. Ebből a szempontból az említett bíróság elsődlegesen bizonyos pontosításokat kér az említett rendelet 13. cikkének (2) bekezdése szerinti kollíziós szabályok értelmében az érintettre e lakóhely-áthelyezést követően alkalmazandó jogszabályokkal kapcsolatban.

29. E kérdések tárgyalása előtt hasznosnak tartom annak vizsgálatát, hogy L. Tolley tényleg az említett rendelet személyi hatálya alá tartozik-e, mivel az Egyesült Királyság Kormánya a tárgyalás során elvitatta tőle az ugyanezen rendelet 1. cikkének a) pontja értelmében vett „munkavállaló vagy önálló vállalkozó" (a továbbiakban: munkavállaló) minőséget.

B – *Az 1408/71 rendelet személyi hatálya*

30. Az 1408/71 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében e rendelet „azokra a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra" vonatkozik, „akik egy vagy több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak vagy tartoztak".

8 — 2007. október 18-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608, 68. pont).

31. Nem vitatott, hogy L. Tolley az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartozott,[9] mivel e tagállam szociális biztonsági rendszerében volt biztosított és a múltban ott fizetett járulékot.[10]

32. Ezzel szemben az Egyesült Királyság Kormánya úgy érvel, hogy L. Tolley nem minősül az e rendelet 1. cikkének a) pontjában meghatározott munkavállalónak. Egyrészt nem tartozik e rendelkezés i) pontjának hatálya alá, mivel lakóhelyének Spanyolországba való áthelyezésének időpontjában nem volt biztosított valamely, munkavállalókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerben. Másrészt az említett rendelkezés ii) pontjának hatálya alá még kevésbé sem tartozhat, mivel az említett rendelet I. melléklete I. pontjának „Egyesült Királyság” rovata annak hatályát csak a keresőtevékenységet folytató személyekre szűkíti.

33. E tekintetben megállapítom tehát, hogy a Martínez Sala-ítéletből[11] és az azt követő ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy minden olyan személy rendelkezik az 1408/71 rendelet 1. cikkének a) pontja értelmében vett „munkavállalói” minőséggel, aki „biztosítva van akár egyetlen kockázat ellen is, akár kötelezően, akár szabadon választható biztosítás keretében, az [e] rendelet 1. cikkének a) pontjában említett általános vagy külön szociális biztonsági rendszerben, függetlenül attól, hogy munkaviszonyban áll-e”.

34. Valamely személy tehát akkor is rendelkezhet e minőséggel, ha semmilyen keresőtevékenységet nem végez és az általa igényelt ellátás nyújtása nem függ sem korábbi foglalkoztatástól sem olyan kockázattól, amely ellen e személy biztosítva van.[12]

35. Az alapeljárásban mind az Upper Tribunal (felsőbíróság), mind a Court of Appeal (England & Wales) (Fellebbviteli Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) úgy vélte, hogy L. Tolley az 1408/71 rendelet értelmében munkavállalónak minősül, mivel az Egyesült Királyság jogszabályai értelmében e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében felsorolt egyik kockázattal, azaz az e rendelkezés c) pontjában szereplő öregséggel szemben biztosított.

36. Pontosabban azt állapítom meg, hogy e bíróságok úgy vélték, hogy az érintett az említett rendelet 1. cikke a) pontja ii. alpontja első francia bekezdésének hatálya alá tartozott, mivel az összes, lakóhellyel rendelkező személyre vonatkozó szociális biztonsági rendszer keretében volt biztosított és e rendszer kezelésének és fedezetének módja lehetővé teszi, hogy munkavállalónak minősüljön.[13]

37. Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a Supreme Court of the United Kindgom (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) nem vonja kétségbe e következtetést.

38. Következésképpen L. Tolleyt munkavállalónak kell minősíteni, méghozzá annak ellenére, hogy még nem részesült öregségi nyugdíjban.

9 — Az 1408/71 rendelet 1. cikkének j) pontja értelmében a „jogszabályok” fogalma e rendelet vonatkozásában a szociális biztonsági rendszerekkel és ágakkal vagy a nem járulék alapú ellátásokkal kapcsolatos, törvényi, rendeleti és egyéb rendelkezéseket, valamint az egyes tagállamok meglévő vagy jövőbeni végrehajtási intézkedéseit takarja.

10 — A valamely szociális biztonsági rendszerben való biztosítás feltételeit a nemzeti jog szabályozza (lásd különösen: 1979. július 12-i Brunori -ítélet, 266/78, EU:C:1979:200, 5. és 6. pont; 2005. július 7-i van Pommeren-Bourgondiën ítélet, C-227/03, EU:C:2005:431, 33. pont; 2015. március 19-i Kik-ítélet, C-266/13, EU:C:2015:188, 51. pont).

11 — 1998. május 12-i ítélet (C-85/96, EU:C:1998:217, 36. pont). Lásd még különösen: 2005. június 7-i Dodl és Oberhollenzer ítélet (C-543/03, EU:C:2005:364, 30. pont); 2011. március 10-i Borger-ítélet (C-516/09, EU:C:2011:136, 28. pont).

12 — Például a Bíróság a Dodl és Oberhollenzer ítéletben (2005. június 7-i ítélet, C-543/03, EU:C:2005:364, 32–34. pont) megállapította, hogy az osztrák családi ellátásokat igénylő személyek munkavállalónak minősülnek, amennyiben a nemzeti bíróság megerősíti, hogy az osztrák egészségbiztosítás keretében biztosítottak.

13 — Lásd: Secretary of State for Work and Pensions v LT (DLA) ítélet ([2012] UKUT 282 [AAC]) és Tolley v The Secretary of State for Work and Pensions ítélet ([2013] EWCA Civ 1471).

39. Ugyanis a Bíróság a Dumont de Chassart ítéletben [14] kimondta, hogy az adott személy még ilyen esetben is munkavállalónak minősül, mivel jogosult lett volna nyugdíjra, ha megérte volna a nyugdíjkorhatárt. Általánosabban fogalmazva, az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az 1408/71 rendelet értelmében vett munkavállalói minőség nem a biztosított kockázat bekövetkezésétől függ. [15]

40. E rendelet I. melléklete I. pontjának „Egyesült Királyság” rovata nem vonja kétségbe e következtetést. E tekintetben elegendő rámutatni, hogy e melléklet csak az említett rendelet 1. cikke a) pontja ii. alpontja második francia bekezdésének alkalmazása szempontjából releváns. Márpedig az alapeljárás során eljáró bíróságok szerint L. Tolley helyzete e pont első francia bekezdése alá tartozik.

41. Következésképpen elemzésem arra az előfeltételezésre fog támaszkodni, amely szerint az érintett az 1408/71 rendelet személyi hatálya alá tartozik.

C – *A DLA gondozási elemének minősítése (első kérdés)*

42. A kérdést előterjesztő bíróság első kérésével kényegében arra keres választ, hogy a DLA gondozási elemének 1408/71 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti egészségbiztosítási ellátásként való – a Bizottság kontra Parlament és Tanács ítéletből [16] kitűnő – minősítését kétségbe kell-e vonni arra tekintettel, hogy ezen ellátás célja az, hogy valamely kockázatot tartósan és állandó jelleggel lefedjen.

1. Az elfogadhatóságról

43. Az Egyesült Királyság Kormánya előzetesen úgy érvel, hogy az e kérésre adandó válasz már a fent említett ítéletből következik. Azon uniós jogi rendelkezések, amelyek értelmezését kérték, így acte éclairének (értelmezett jogi aktusnak) minősülnek a Cilfit és társai ítélet szerint. [17] Az első kérdés – ebből kifolyólag – elfogadhatatlan.

44. Számomra úgy tűnik, hogy ezen érvelés egyrészt annak, hogy azon bíróságok, amelyek határozatai ellen nincs jogorvoslati lehetőség, kötelesek előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszteni a Bíróság elé, amennyiben uniós jogi kérdés merül fel előttük, másrészt az ilyen kérdés elfogadhatóságának összemosásából ered. Ugyanis az acte éclairé Cilfit és társai ítéletben kimondott elmélete a fenti kötelezettség alól kizárólag egy kivételt ír elő. [18] Nem érinti ellenben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságát. [19]

14 — 2013. február 21-i ítélet (C-619/11, EU:C:2013:92, 27–29. pont). Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében L. Tolley csak akkor lett volna jogosult öregségi nyugdíjra, ha a jogszabály szerinti nyugdíjkorhatár betöltésekor megfelelt volna a feltételeknek. Így az Egyesült Királyság Kormánya szerint az ilyen nyugdíjra való jogosultság csupán jövőbeni és feltételes volt, ily módon L. Tolley az öregségi kockázattal szemben nem minősült biztosítottnak. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor úgy véli, hogy ez utóbbi igenis biztosított volt e kockázattal szemben. Mivel az a kérdés, hogy az adott személy biztosított-e valamely szociális biztonsági rendszerben, az érintett tagállam hatáskörébe tartozik (lásd a jelen indítvány 11. lábjegyzetét), ezen értékelés nem vonható kétségbe.

15 — 2011. március 10-i Borger-ítélet (C-516/09, EU:C:2011:136, 30. pont).

16 — 2007. október 18-i ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608, 68. pont).

17 — 1982. október 6-i ítélet (283/81, EU:C:1982:335, 21. pont).

18 — Lásd különösen: 1982. október 6-i Cilfit és társai ítélet (283/81, EU:C:1982:335, 21. pont); 2015. október 1-jei Doc Generici ítélet (C-452/14, EU:C:2015:644, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

19 — Az 1963. március 27-i Da Costa és társai ítéletben (28/62–30/62, EU:C:1963:6), amelyre az Egyesült Királyság Kormánya hivatkozott, a Bíróság, miután megállapította, hogy egy korábbi ítéletében már határozott az előzetes döntéshozatalra elé terjesztett kérdéssel azonos kérdésben, nem állapította meg a kérdés elfogadhatatlanságát, hanem a nemzeti bíróság figyelmét ezen ítéletre hívta fel.

45. Ezzel szemben, még ha a Bíróságnak van is az adott jogkérdést megoldó ítélkezési gyakorlata, a nemzeti bíróságok továbbra is teljesen szabadon fordulhatnak a Bírósághoz.[20] Az, hogy a Bíróság korábban már értelmezte azon rendelkezéseket, amelyek értelmezését kérték, nem akadályozza meg a Bíróságot abban, hogy ismételten határozatot hozzon.[21] Így a nemzeti bíróságok nem foszthatók meg attól a lehetőségtől, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelem útján kérjék a Bíróságtól, hogy térjen el ítélkezési gyakorlatától.

2. Az ügy érdeméről

46. A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a különböző szociális biztonsági ellátások fajtái közötti különbségtétel az általuk fedezni szándékozott kockázatok jellegén alapul.[22]

47. A Bíróság a Bizottság kontra Parlament és Tanács ítéletben a DLA gondozási elemét lényegében arra hivatkozva minősítette egészségbiztosítási ellátásnak, hogy az fogyatékkal élő személy segítésére irányul azt illetően, hogy – amennyire lehetséges – a mindennapi élet ügyleteinél a fogyatékosságán felülemelkedjék.[23] Nem vitatott, hogy e támogatás az alapügy tényállása idején ugyanezt a célt követte.

48. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra hivatkozva vonja kétségbe az ilyen minősítést, hogy az említett támogatás analóg jelleget mutat az 1408/71 rendelet 10. cikkében felsorolt ellátásokkal annyiban, amennyiben azokat hosszú távú ellátás formában vagy állandó feltételektől függő egyedi ellátásokként nyújtják.

49. L. Tolley képviselője, miközben hangsúlyozta, hogy az alapeljárás vonatkozásában nem vitatta, hogy a DLA gondozási eleme egészségbiztosítási ellátásnak minősül, egyéb olyan érveket is felhoz, amelyek ezen ellátásnak az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti rokkantsági ellátásként való minősítés mellett szól. E megközelítést különösen a Stewart-ítélet[24] támasztja alá, amelyben a Bíróság az egészségbiztosítási ellátások átmeneti jellegét hangsúlyozta. L. Tolley képviselője többek között rámutat, hogy a Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet[25] alapjául szolgáló ügy a szociális biztonsági ellátások és a különleges, nem járulékalapú ellátások közötti elhatárolásra vonatkozott. A Bíróságnak tehát ott nem kellett elhatárolnia az egészségbiztosítási és a rokkantsági ellátásokat.

50. Ezek a megfontolások a szememben nem igazolják a Bíróságnak a DLA gondozási elemének az ezen ítéletben alkalmazott minősítésétől való eltérését.

51. Először is a Stewart-ítéletből[26] kétségtelenül kitűnik, hogy az egészségbiztosítási ellátások főszabály szerint az adott személy tevékenységének ideiglenes felfüggesztésével járó kóros állapothoz fűződő kockázatot fedezik, míg a rokkantsági ellátások a valószínűnek bizonyuló állandó vagy tartós munkaképtelenség kockázatát fedezik.

20 — Lásd: 1982. október 6-i Cilfit és társai ítélet (283/81, EU:C:1982:335, 15. pont); 2014. július 17-i Torresi ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088, 32. pont).

21 — 2014. július 17-i Torresi-ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

22 — Lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i De Cuyper ítélet (C-406/04, EU:C:2006:491, 27. pont).

23 — 2007. október 18-i ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608, 66–68. pont).

24 — 2011. július 12-i ítélet (C-503/09, EU:C:2011:500, 37. pont).

25 — 2007. október 18-i ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608).

26 — 2011. július 21-i ítélet (C-503/09, EU:C:2011:500, 37. és 38. pont).

52. Az ilyen megállapítás által mindazonáltal nem válhat ezen ellátás minősítése szempontjából meghatározó szempont azon időszakból, amelynek fedezetére a szóban forgó ellátás irányul. E tekintetben a Bíróság a Bizottság kontra Parlament és Tanács ítéletben [27] tagadta e szempont relevanciáját, mivel a munkaképtelenségnek a Bíróság által egészségbiztosítási ellátásnak minősített rokkantsági támogatás által fedezett időtartama jellegénél fogva nem módosította e támogatás célját.

53. A Bíróság a da Silva Martins ítéletben [28] ugyanilyen módon rámutatott, hogy „a szigorúan vett egészségbiztosítási ellátásokkal szemben az ápolásra való rászorultság kockázatára vonatkozó ellátásoknak – mivel általában hosszú időtartamúak –, főszabály szerint nem rendeltetésük, hogy rövid ideig folyósítsák azokat”. A Bíróság megállapította azt is, hogy noha ez utóbbi ellátások e tekintetben a rokkantsági és öregségi ellátásokkal bizonyos mértékig azonos jellemzőket tartalmazhatnak, az ápolási díj tartós jellege nem vonja kétségbe annak egészségbiztosítási ellátásként való minősítését. [29]

54. Másodszor, a Bíróság a Bizottság kontra Parlament és Tanács ítéletben [30] ugyan nem vizsgálta kifejezetten az egészségbiztosítási és a rokkantsági ellátások közötti különbségtételt, azonban a Molenaar-ítéletben [31] állást foglalt e kérdésben. Ott a hosszú távú ápolási díjat egészségbiztosítási ellátásnak minősítette, többek között azon indokkal, hogy az ápolásra szoruló személy állapota okozta többletköltségek ellentételezésével e személy életszínvonalának általános javítására törekszik. [32] Ugyanezen az alapon a Bíróság e minősítést – többek között a Jauch- [33] és a Hosse-ítéletben [34] – az ezzel összehasonlítható ellátásokra tartotta fenn. Márpedig a DLA gondozási eleme szintén ilyen célkitűzést követ.

55. Egyebekben az 1408/71 rendeletnek a különösen az ápolás kockázatára irányuló ellátásokra vonatkozó rendelkezései hiányában, a Bíróság azon döntése, hogy ezen ellátásokat – még ha hosszú távon is folyósítják azokat – egészségbiztosítási ellátásoknak tekinti, véleményem szerint a jogbiztonság és az átláthatóság szempontjából bizonyos előnyöket hord magában.

56. E tekintetben hangsúlyozom, hogy a tagállamok jogszabályai egymástól jelentősen eltérő ápolási ellátásokat írnak elő, egyesek a rokkantsági ellátások bizonyos jegyeit mutatják, míg mások inkább az öregségi, sőt a családi ellátásokra hasonlítanak. Ennélfogva az, ha minden egyes ápolási ellátást külön-külön valamely meghatározott szociális biztonsági ághoz rendelünk, nemcsak az ápolási ellátás minősítésének feladatát bonyolítaná meg, de a végső minősítést is előreláthatatlanná tenné, és ezáltal sértené a jogbiztonságot. [35]

57. Úgy vélem, hogy a DLA gondozási eleme egészségbiztosítási ellátás. Így ez az ellátás nem tartozik az 1408/71 rendelet 10. cikkének tárgyi hatálya alá, és ezáltal ezen az alapon nem exportálható.

27 — 2007. október 18-i ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608, 63. pont). Ezen értékelés a svéd rokkantsági támogatásra vonatkozott, amely egyben az ezen ítéletnek alapot szolgáltató megsemmisítés iránti kereset tárgyát is képezte.

28 — 2011. június 30-i ítélet (C-388/09, EU:C:2011:439, 48. pont).

29 — 2011. június 30-i da Silva Martins-ítélet (C-388/09, EU:C:2011:439, 48. pont).

30 — 2007. október 18-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608).

31 — 1998. március 5-i ítélet (C-160/96, EU:C:1998:84).

32 — 1998. március 5-i Molenaar-ítélet (C-160/96, EU:C:1998:84, 22–25. pont). Lásd még: 2004. július 8-i Gaumain-Cerri és Barth ítélet (C-502/01 és C-31/02, EU:C:2004:413, 19. és 20. pont).

33 — 2001. március 8-i ítélet (C-215/99, EU:C:2001:139, 28. pont).

34 — 2006. február 21-i ítélet (C-286/03, EU:C:2006:125, 48. pont). Lásd még ebben az értelemben: 2007. október 18-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet (C-299/05, EU:C:2007:608, 61. pont); 2011. június 30-i da Silva Martins ítélet (C-388/09, EU:C:2011:439, 43–48. pont).

35 — Lásd e tekintetben: Jorens, Y., és társai, „Coordination of Long-term Care Benefits – current situation and future prospects”, Think Tank Report 2011, *Training and Reporting on European Social Security*, elérhető: http://www.tress-network.org/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/trESSIII_ThinkTankReport-LTC_20111026FINAL_amendmentsEC-FINAL.pdf, 41. és 42. o.

D – *Az alkalmazandó jog meghatározása (második kérdés)*

1. Bevezető megjegyzések

58. A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével lényegében arra keres választ, hogy L. Tolley az alapeljárás tényállásának idején mely nemzeti jogszabályok hatálya alá tartozott az 1408/71 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében rögzített kollíziós szabályok szerint. Pontosabban e bíróság azt kérdezi, hogy az Egyesült Királyság jogszabályai már nem voltak alkalmazandók-e az érintettre e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében azt követően, hogy lakóhelyét Spanyolországba helyezte át, és ezáltal a spanyol jogszabályok hatálya alá tartozott-e.

59. Célszerűnek tűnik számomra rögtön tisztázni a Bíróság által e kérdésre adandó válasz hatásait.

60. Egyrészről abban az esetben, ha továbbra is az Egyesült Királyság jogszabályait kellett L. Tolleyra alkalmazni, az említett rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontjában kimondott kollíziós szabály nem lenne alkalmazandó. Meg kell tehát állapítani, hogy az érintett az ugyanezen rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a)–e) pontjában előírt egyik kollíziós szabály értelmében továbbra is e jogszabályok hatálya alá tartozott.[36] Következésképpen ugyanezen rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében kétségtelenül az Egyesült Királyság minősül „illetékes államnak”. Az ő feladata lenne ez alapján, hogy továbbra is folyósítsa L. Tolley számára a DLA gondozási elemét a lakóhelyének Spanyolországba való áthelyezését követően (amennyiben erre engedélyt kapott – erre később visszatérek).

61. Másrészt abban az esetben, ha az Egyesült Királyság jogszabályai már nem lennének alkalmazandók L. Tolleyra, őrá az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében a spanyol szociális biztonsági rendszer hatálya terjedne ki. Meg kell még határozni, hogy ebből az következik-e, hogy az Egyesült Királyság már nem „illetékes állam” e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében – oly módon, hogy az érintett arra nem hivatkozhat –, vagy e rendelkezés ennek ellenére alkalmazható, mivel az Egyesült Királyság e rendelkezés értelmében továbbra is „illetékes állam” annál fogva, hogy az ő jogszabályai voltak alkalmazandók azon ellátás kérelmezésétől kezdve, amelynek exportálását igényelték.

62. Egyebekben sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, sem a Bíróság elé terjesztett megjegyzések nem utalnak arra, hogy a spanyol jog az alapeljárás tényállásának idején a DLA gondozási eleme által fedezett kockázatra vonatkozó ellátásokat írt volna elő.[37]

2. Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett „jogszabályok” fogalmáról

63. A kérdést előterjesztő bíróság kétségeket támaszt a felől, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett „jogszabályok” a szociális biztonságra vonatkozó összes jogszabályt jelentik-e, vagy csak az igényelt ellátásokra vonatkozókat. E bíróság különösen arra kérdez rá, hogy az alapeljárás vonatkozásában az öregségi nyugdíjnak a jövőben az Egyesült Királyság intézményének terhére való igénybevételre való esetleges jogosultság megtartása kizárja-e azt a következtetést, amely szerint e tagállam jogszabályai L. Tolleyra e rendelkezés értelmében már nem alkalmazhatók.

36 — Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem jelöli meg pontosan, hogy L. Tolley a múltban milyen jogcímen fizetett szociális biztonsági járulékot.

37 — Tudomásom szerint a spanyol jogba csak 2007. január 1-jétől fokozatosan került be az egyéni önellátás és az ápolásra szoruló személyeknek nyújtott segítség fejlesztéséről szóló 2006. december 14-i 39/2006. sz. törvénnyel (BOE 2006. december 15-i 299. sz., 44142. o.) az ápolásra szorulókról gondoskodó jogintézmény. Ezen értékelés azonban végeredményben a kérdést előterjesztő bíróság hatáskörébe tartozik.

64. E tekintetben hasznosnak tűnik számomra rögtön különbséget tenni az alkalmazandó jogszabályok meghatározásának, valamint a szerzett jogok megkülönböztetésének kérdése között. [38]

65. Valamely (illetékesnek vagy a biztosítás helye szerintinek nevezett) tagállam jogszabályainak alkalmazandó jogszabályokként való kijelölése e tagállam szociális biztonsági rendszerének az érintett munkavállalóra való alkalmazhatóságát vonja maga után. E munkavállaló adott esetben társadalombiztosítási járulékot fizet ott és/vagy ott részesül ellátásban, ha az e rendszer által fedezett valamely kockázat megvalósul. Az alkalmazandó jogszabályok egységességének az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése által kimondott elvével összhangban minden munkavállaló valamely és csak egy tagállam [39] szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá tartozik. E nézőpontból e rendelet 13. cikkének (2) bekezdése egyrészt a több tagállam nemzeti jogszabályainak párhuzamos alkalmazásának és az ebből adódó bonyodalmaknak, másrészt annak elkerülésére irányul, hogy valamely munkavállalót megfosszanak a szociális biztonsági védelemtől amiatt, mert egyik tagállam jogszabályai sem vonatkoznak rá. [40]

66. A szerzett jogok megtartása lényegében valamely szociális biztonsági ellátásra való jogosultságnak a megtartása, amikor a munkavállaló lakóhelyét attól a tagállamtól eltérő tagállamba helyezi át, mint amelynek jogszabályai alapján megszerezte (vagy éppen megszerzi) az ilyen ellátásra való jogosultságot. [41]

67. Az 1408/71 rendelet több rendelkezése irányul így annak biztosítására, hogy a szerzett vagy jövőbeli jogok még akkor is fennálljanak, ha annak következtében, hogy a munkavállaló lakóhelyét áthelyezi, a rá alkalmazandó jogszabályok is megváltoznak. Különösen e rendelet 10. cikke írja elő a rokkantsági és öregségi pénzbeli ellátások megtartására való jogot. Az egészségbiztosítási ellátásokat illetően úgy tűnik számomra, hogy az említett rendelet 19. cikke és 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja ugyanilyen jogot rögzít. [42]

68. A munkavállaló tehát biztosított lehet valamely tagállam szociális biztonsági rendszerében úgy, hogy valamely más olyan tagállamból, amelyben nem biztosított, a korábban ez utóbbi tagállamban általa szerzett jogok alapján meghatározott ellátásban részesül. Amennyiben a biztosítás szerinti tagállam szociális biztonsági rendszere szintén biztosítást nyújt az ezen ellátás által fedezett kockázattal szemben, az uniós jog és a nemzeti jogszabályok által előírt, halmozódást tiltó szabályok nem engedik ugyanazon biztosítási idő alatt több, azonos jellegű ellátáshoz való jogosultság fenntartását. [43]

38 — Lásd ebben az értelemben: 1986. június 12-i Ten Holder ítélet (302/84, EU:C:1986:242, 22. pont); 1986. július 10-i Luijten-ítélet (60/85, EU:C:1986:307, 15. pont).

39 — Mindegyik tagállamnak lehetősége van azonban bizonyos feltételekkel arra, hogy szociális biztonsági ellátásokat nyújtson olyan munkavállalók számára, akik valamely másik tagállam szociális biztonsági rendszerében biztosítottak (lásd különösen: 2008. május 20-i Bosmann-ítélet, C-352/06, EU:C:2008:290, 31. pont; 2012. június 12-i Hudzinski és Wawrzyniak ítélet (C-611/10 és C-612/10, EU:C:2012:339, 68. pont); 2014. szeptember 11-i B.-ítélet (C-394/13, EU:C:2014:2199, 28. pont). Ezenkívül az alkalmazandó jogszabályok egységességének elvével nem ellentétes, hogy munkavállaló, miközben kötelezően biztosított a lakóhelye szerinti tagállam szociális biztonsági rendszerében, önkéntes alapon biztosított legyen az utolsó foglalkoztatási helye szerinti tagállamban azon ágazatok tekintetében, amelyekben már nem kötelezően biztosított (2005. július 7-i van Pommeren-Bourgondiën ítélet, C-227/03, EU:C:2005:431, 36–38. pont).

40 — Lásd különösen: 2005. július 7-i van Pommeren-Bourgondiën ítélet, C-227/03, EU:C:2005:431, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 — Különösen az a személy, aki valamely tagállamban (vagy egymást követően több tagállamban) dolgozik tipikusan nyugdíjjogosultságot szerez ott, amelyet a lakóhelyének valamely másik államba való áthelyezését követően is megtart. Az 1408/71 rendelet 17a. cikke ilyen esetre vonatkozik, mivel az olyan személyekre alkalmazandó, akik – miközben a lakóhelyük szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak – valamely más tagállam jogszabályai alapján járó nyugdíjban részesülnek.

42 — Lásd ebben az értelemben: Jacobs főtanácsnok Kuusijärvi-ügyre vonatkozó indítványa (C-275/96, EU:C:1997:613, 65. pont); Cruz Villalón főtanácsnok Stewart-ügyre vonatkozó indítványa (C-503/09, EU:C:2011:159, 47. pont).

43 — Lásd különösen: 1408/71 rendelet 12., 46., 46b., 46c. és 76. cikke, valamint az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL 1972. L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o.) 7–10a. cikke.

69. A jogalkotó immár minden kételyt eloszlatott e téren a 883/2004 rendelet elfogadásával, amelynek a lényegében az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontját átvevő 11. cikke (3) bekezdésének e) pontja kifejezetten előírja, hogy az általa rögzített kollíziós szabály „e rendelet egyéb olyan rendelkezéseinek sérelme nélkül” érvényesül, „amelyek szerint az ilyen személyeknek egy vagy több tagállam jogszabályai alapján ellátásokat biztosítanak”.

70. E megfontolásokra figyelemmel úgy vélem, hogy valamely tagállam jogszabályai az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében „már nem alkalmazhatóak” a munkavállalóra, ha e munkavállaló e tagállam szociális biztonsági rendszerében elveszti a biztosítotti jogállását, függetlenül attól, hogy megtartja-e a szerzett vagy a szerzés folyamatában lévő jogokat. [44]

71. Így az a tény, hogy L. Tolley az Egyesült Királyságban továbbra is biztosított maradt az öregségi kockázattal szemben, nem képezi annak akadályát, hogy e tagállam joga az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében már ne legyen rá alkalmazandó.

3. Azon időpontról, amelytől az Egyesült Királyság joga már nem volt alkalmazandó L. Tolleyra

72. Az 574/72 rendelet 10b. cikke értelmében az adott tagállam határozza meg, hogy a jogszabályai mikortól és milyen feltételek esetén nem alkalmazandók. [45]

73. Az 1408/71 rendelet VI. melléklete „Egyesült Királyság” rovatának 19. pontja lényegében azt mondja ki, hogy e tagállam jogszabályai az ott felsorolt események közül a legutolsó lejártakor e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében már nem alkalmazhatóak.

74. Az Egyesült Királyság Kormánya szerint e jogszabályok ezen 19. pont a) alpontja értelmében L. Tolleyra a lakóhelyének Spanyolországba való áthelyezését követő naptól (azaz 2002-ben) már nem voltak alkalmazhatóak.

75. Ezzel szemben L. Tolley képviselője arra hivatkozik, hogy az az időpont, amelytől az Egyesült Királyság jogszabályai már nem voltak alkalmazhatóak, DLA gondozási elemére vonatkozó – az említett 19. pont c) i. alpontja értelmében a lakóhely-áthelyezést megelőzően elkezdődő – folyósítási időszak utolsó napját követő napnak felel meg (ami 2007 során következett be). E tekintetben arra hivatkozik, hogy az érintett 2002 és 2007 között továbbra is részesült e támogatásban, jóllehet a miniszter utólag megállapította, hogy ezen időszak tekintetében az Egyesült Királyság jogszabályai értelmében nem volt rá jogosult.

76. A Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy mivel az az időpont, amelytől, és azon feltételek, amely mellett valamely tagállam jogszabályai már nem alkalmazandók az adott személyre, e tagállam belső jogától függnek, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy L. Tolley helyzetét az 1408/71 rendelet VI. melléklete „Egyesült Királyság” rovata 19. pontjának a) alpontja vagy a 19. pontjának c) i. alpontja szabályozza.

44 — Így, amint azt Jacobs főtanácsnok megjegyezte a Kuusijärvi ügyre vonatkozó indítványában (C-275/96, EU:C:1997:613, 54. pont), „az, hogy a [legutóbbi foglalkoztatás helye szerinti állam] jogszabályai már nem alkalmazanóak, nem jelenti azt szükségszerűen, e még köznyelvileg sem, hogy e személy egyidejűleg [az ezen államból kapott ellátás] fenntartására való jogosultságát is elvesztené”.

45 — Lásd ebben az értelemben: 2001. május 3-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-347/98, EU:C:2001:236, 31. pont).

E – *A DLA gondozási elemére való jogosultság fenntartása az 1408/71 rendelet 19. cikke (1) bekezdése és/vagy a 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében (harmadik kérdés)*

1. Bevezető megjegyzések

77. Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy amennyiben az Egyesült Királyság jogszabályai az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében L. Tolleyra lakóhelyének áthelyezését követően már nem voltak alkalmazandók, e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és/vagy 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján továbbra is jogosult volt-e a DLA gondozási elemére. [46]

78. Az Egyesült Királyság Kormánya és a norvég kormány, valamint a Bizottság lényegében az alábbi érvekre támaszkodva úgy érvel, hogy az érintett helyzete nem tartozik e rendelkezések hatálya alá:

– először is az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság arra hivatkozik, hogy L. Tolley nem minősül munkavállalónak e rendelkezések értelmében, amelyek kizárólag a szóban forgó ellátás fenntartása iránti kérelem időpontjában kereső tevékenységet folytató személyekre vonatkoznak,

– másodszor az Egyesült Királyság Kormánya és a norvég kormány úgy véli, hogy az említett rendelkezések értelmében nem az Egyesült Királyság az „illetékes állam”. [47] E fogalom azon tagállamra vonatkozik, amelynek jogszabályai az 1408/71 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében rögzített kollíziós szabályok értelmében azon időszak során alkalmazandóak, amelynek tekintetében a szóban forgó ellátást igényelték – vagyis e kormányok álláspontja szerint Spanyolországra –, nem pedig azon tagállamra, amelynek jogszabályai ezen ellátás megállapításának időpontjában alkalmazandók voltak.

79. Abban az esetben, ha ezen érveket el kellene vetni, meg kell határozni, hogy e rendelet 19. cikkének (1) bekezdésével és/vagy 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az, hogy valamely tagállam valamely egészségbiztosítási ellátásra való jogosultság fenntartását lakóhelyre vonatkozó feltételhez köti. Igenlő válasz esetén értékelni kell azon következményeket, amelyek a jogosult lakóhely-áthelyezésére vonatkozó előzetes engedély hiányához kapcsolódnak.

80. E kérdés elemzése előtt hasznosnak tűnik számomra hangsúlyozni, hogy e rendelkezések nem különböztetik meg a „szorosabb értelemben vett” egészségbiztosítási ellátásokat az ápolási kockázat fedezésére irányuló ellátásoktól, amelyek az előzőektől eltérően hosszú távon nyújtandók. [48] E rendelkezések értelmezése tehát e két ellátásfajtát általánosságban veszi figyelembe.

81. A jogalkotó feladata adott esetben, hogy az 1408/71 rendeletet olyan rendelkezésekkel egészítse ki, amelyek kifejezetten az ápolás kockázatának fedezésére irányulnak, abban az esetben, ha azt többek között az ahhoz kapcsolódó pénzügyi hatásokra tekintettel külön rendszerbe kívánja illeszteni.

46 — A Bíróság már a da Silva Martins ítéletben (2011. június 30., C-388/09, EU:C:2011:439) is állást foglalt az olyan, ápolási kockázat fedezésére irányuló ellátások exportálhatóságával kapcsolatban, amelyekben az érintett személy a lakóhelyének egy másik tagállamba való áthelyezését követően kezdett részesülni az első tagállam intézménye terhére. A Bíróság ugyanakkor e kérdéskört nem az 1408/71 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése vagy a 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja, hanem e rendelet 27. és 28. cikkének szemszögéből vizsgálta. Márpedig ez utóbbi, „nyugdíjasokra” alkalmazandó rendelkezések nem L. Tolley helyzetére vonatkoznak. Ő ugyanis sem az Egyesült Királyság joga, sem a spanyol jog alapján nem volt nyugdíjra jogosult.

47 — A tárgyaláson a Bizottság látszólag szintén ezen álláspontot támogatta (lásd a jelen indítvány 54. lábjegyzetében).

48 — Lásd: a jelen indítvány 53. pontja.

2. Az 1408/71 rendelet 19. cikkének és 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának hatályáról

82. Amint azt a Bíróság a von Chamier-Glisczinski ítéletben [49] megállapította, az 1408/71 rendelet 19. cikke és a 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja eltérő helyzetekre irányul, és így eltérő a céljuk is.

83. E rendelet („[v]isszatérés vagy a lakóhely áthelyezése egy másik tagállam területére a betegség vagy anyaság időtartama alatt” cím alatt szereplő) 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja olyan személy helyzetére vonatkozik, aki lakóhelyét valamely másik tagállamba helyezi át egy olyan tagállamból, ahol egészségbiztosítási vagy anyasági ellátásokban kezdett részesülni. E rendelkezés ezen ellátás fenntartását az első tagállam illetékes intézményének engedélyétől teszi függővé.

84. Ezzel szemben az említett rendelet („Az illetékes államon kívüli lakóhely – általános szabályok” címet viselő) 19. cikke – amely nem ír elő ilyen feltételt – véleményem szerint az olyan munkavállaló számára, aki az ilyen ellátás igénylésének időpontjában már a munkavégzésének helyétől eltérő államban rendelkezik lakóhellyel, kizárólag azt teszi lehetővé, hogy ezen ellátásban a lakóhelye szerinti tagállamban részesüljön. [50]

85. Ezen értelmezés különösen ugyanezen rendelet rendszertani értelmezéséből ered. Ugyanis, ha e rendelet 19. cikkét csak akkor lehetne alkalmazni, ha a munkavállaló már lakóhelyének áthelyezése előtt elkezdett részesülni a szóban forgó ellátásban – azaz olyan helyzetben, amelyre az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja egyaránt vonatkozik – az az ez utóbbi rendelkezés által előírt engedélyre vonatkozó feltételt megfosztaná hatékony érvényesülésétől.

86. Mivel L. Tolley a DLA gondozási elemében akkor kezdett részesülni, amikor az Egyesült Királyságban rendelkezett lakóhellyel, a helyzetét kizárólag e rendelet 22. cikk (1) bekezdésének b) pontjára tekintettel kell vizsgálni.

3. Az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti „munkavállaló” fogalmáról

87. A harmadik kérdés második része értelmében a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a L. Tolley helyzetében lévő személy „munkavállalónak” minősül-e az 1408/71 rendelet 22. cikkének (1) bekezdése értelmében, olyan módon, hogy e rendelkezés tárgyi hatálya alá tartozik.

88. L. Tolley képviselője szerint a munkavállaló fogalmának e rendelet rendelkezéseinek összessége szempontjából egységes a terjedelme. Így, mivel ő megfelel az említett rendelet 1. cikkének a) pontja szerinti munkavállaló-meghatározásnak, ugyanezen rendelet 22. cikke (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából is ilyennek kell tekinteni.

89. Ezzel szemben az Egyesült Királyság és a Bizottság arra hivatkozik, hogy az 1408/71 rendelet 19–22. cikke értelmében vett munkavállaló fogalmához önálló jelentés társul. E fogalom szerintük csak azon munkavállalókra vonatkozik, akik tevékenységet végeznek akkor, amikor e rendelkezések alapján igénylik a szóban forgó ellátásokat.

49 — 2009. július 16-i ítélet (C-208/07, EU:C:2009:455, 46. pont).

50 — A 2009. július 16-i von Chamier-Glisczinski ítéletben (C-208/07, EU:C:2009:455, 44–46. pont), a Bíróság – anélkül, hogy állást foglalt volna az 1408/71 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének és a 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának hatálya közötti választóvonallal kapcsolatban – megállapította, hogy az, hogy a felperes lakóhelyét Németországból Ausztriába helyezte át, miközben német egészségbiztosítási ellátásokban részesült, amelyek exportálását kérelmezte, e rendelkezések közül a második alkalmazása mellett szólt.

90. Számomra úgy tűnik, hogy ez utóbbi érvelés szembe megy a Pierik-ítélettel,[51] amelyből kitűnik, hogy az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő, munkavállalóra való utalás nem arra irányul, hogy e rendelkezés hatályát az inaktív munkavállalókkal szemben az aktív munkavállalókra korlátozza.

91. Ezenkívül, mivel ugyanezen rendelet 1. cikkének a) pontja meghatározza a munkavállaló fogalmát, véleményem szerint a jogalkotó, amikor e kifejezést a rendelet egyéb rendelkezéseiben használta, azon személyekre gondolt, akikre e definíció vonatkozik. Ezzel ellentétben – amint azt L. Tolley képviselője megjegyzi – amikor a jogalkotó kifejezetten aktív munkavállalókra kívánt utalni, eltérő fogalmakat használt.[52]

92. Következésképpen úgy vélem, hogy ha L. Tolley e rendelet 1. cikkének a) pontja értelmében munkavállalónak minősül, akkor az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján is ez a helyzet.

93. E következtetést nem vonja kétségbe az Egyesült Királyság Kormánya, a norvég kormány, valamint a Bizottság által felhozott azon érv, amely szerint a munkavállalók (akiknek helyzetét az 1408/71 rendelet III. címe 1. fejezetének 2. szakaszában szereplő 19–22. cikk szabályozza), másrészt az (ezen rendelet e fejezete 3. szakaszának 25. cikkében említett) munkanélküliek közötti különbségtétel teljesen elvesztené az értelmét, ha a kereső tevékenységgel végleg felhagyó személyeket munkavállalónak tekintenék.

94. Megjegyzem e tekintetben, hogy ha L. Tolleyt nem tekintették volna az említett rendelet 19–22. cikke értelmében vett munkavállalónak, akkor rá ugyanezen rendelet III. címe 1. fejezetének egyik releváns rendelkezése sem vonatkozna. Nem minősülne ugyanis nyugdíjasnak vagy nyugdíjigénylőnek az 1408/71 rendelet III. címe 1. fejezetének 4. és 5. szakasza értelmében. Véleményem szerint e rendelet 19–22. cikkét azon helyzetekre kell alkalmazni, amelyeket nem szabályoznak az e fejezet 3–5. szakaszában szereplő különös rendelkezések. Ez annak ellenére is így van, hogy az ilyen alkalmazás végső soron lehetővé teheti valamely, L. Tolley helyzetében lévő személy részére nyújtott egészségbiztosítási ellátás exportálását, noha adott esetben a gazdaságilag inaktív személyek egyéb csoportjait ez nem illeti meg.

4. Az 1408/71 rendelet 22. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti „illetékes állam” fogalmáról

a) A problémakör bemutatása

95. A harmadik kérdés második részének vizsgálatához először is tisztázni kell az 1408/71 rendelet 22. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti „illetékes állam” fogalmát, és e célból pontosítani kell az e rendelkezés, valamint e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja közötti kölcsönhatásokat.

96. A jelen ügy azt a kérdést veti fel, hogy az olyan helyzetben, mint amilyenről az alapügyben szó van, az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti illetékes állam azon államra vonatkozik-e, amelynek jogszabályai a munkavállaló lakóhelyének áthelyezését követően alkalmazandók, avagy azon államra, amelynek jogszabályai alapján az egészségbiztosítási ellátásokra való jogosultságot megszerezték.

51 — 1979. május 31-i ítélet (182/78, EU:C:1979:142, 7. pont). A Bíróság e tekintetben nem tett különbséget az alapján, hogy a munkavállaló kereső tevékenységet végleg vagy átmenetileg szüntette meg.

52 — Így az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja az „alkalmazott”, illetve az „önálló vállalkozóként tevékenykedő személyre” vonatkozik.

97. Az Egyesült Királyság Kormánya és a norvég kormány az első lehetőség mellett érvel. Mivel szerintük Spanyolországot kell illetékes államnak tekinteni,[53] az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja, amely az illetékes államtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező munkavállalók helyzetére vonatkozik, nem alkalmazandó.[54]

98. Az ilyen megközelítés végső soron annak megállapításához vezet, hogy e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem teszi lehetővé, hogy a kereső tevékenységgel véglegesen felhagyó személy a lakóhelyének valamely más tagállamba való áthelyezését követően is részesüljön az utolsó foglalkoztatásának helye szerinti tagállamban megszerzett egészségbiztosítási ellátásokban. Így az említett rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja csak a lakóhelyük áthelyezésnek időpontjában tevékenységet folytató munkavállalókra alkalmazandó.

99. L. Tolley képviselője a második lehetőség mellett érvel. E rendelet 13. cikke (1) bekezdésének f) pontja tehát szerinte nem sérti a kereső tevékenységgel teljes mértékben felhagyó munkavállaló azon jogát, hogy továbbra is megkapja azon egészségbiztosítási ellátásokat, amelyekben azután kezdett részesülni, miután valamely más tagállamba helyezte át lakóhelyét.

100. A továbbiakban kifejtett indokok miatt számomra ez utóbbi megközelítés a meggyőző.

b) Szó szerinti értelmezés

101. Az 1408/71 rendelet 1. cikke o), i), és q) pontjának együttesen értelmezett rendelkezései alapján az „illetékes állam” többek között azt a tagállamot jelenti, amelyben az az intézmény található, amelynél a munkavállaló „az ellátás igénylésének időpontjában […] biztosított”.[55]

102. E meghatározásnak megfelelően az „illetékes állam”, amelyre e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja hivatkozik, véleményem szerint azon államot takarja, amely a II. cím rendelkezései alapján azon *ellátásra való jogosultság megszerzésének idején* illetékes volt, amelynek exportálását igényelték. Jelen esetben az Egyesült Királyságról van szó, mivel L. Tolley több évvel lakóhelyének Spanyolországba történő áthelyezése előtt ott nyújtotta be az alapügyben szóban forgó ellátás megállapítására vonatkozó kérelemét.

103. Ezen értelmezés alátámasztására először is megjegyzem, hogy már az „illetékes állam” fogalmához is hasonló időbeli szempont kapcsolódik az említett rendelet egy másik rendelkezésének, azaz a 71. cikke (1) bekezdésének a) pontja vonatkozásában.[56] Amint az az Adanez-Vega ítéletből[57] kitűnik, e fogalom az érintett *legutolsó foglalkoztatása idején* illetékes államot fedi.

104. Ezután véleményem szerint szintén erre tekintettel írja elő az 1408/71 rendelet VI. melléklete „Egyesült Királyság” rovatának 20. pontja, hogy „[a]z a tény, hogy az adott személy [e] rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontjával […] összhangban egy másik tagállam jogszabályainak a hatálya alá került, nem akadályozza meg azt” többek között, hogy „az Egyesült Királyság mint illetékes állam a

53 — Az Egyesült Királyság Kormánya szerint ez a helyzet áll fenn az azt követő naptól, hogy L. Tolley ott lakóhelyet létesített (lásd a jelen indítvány 74. pontját).

54 — A Bizottság a tárgyaláson látszólag ugyanezen megközelítést támogatta arra hivatkozva, hogy az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja csak a gazdaságilag aktív személyekre vonatkozik, mivel a gazdaságilag inaktív személyek a lakóhelyük szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.

55 — Az az állam is idetartozik, amelyben „az az intézmény” található, „amelynél az érintett személy ellátásra jogosultságot szerzett, vagy jogosultságot szerezne, ha annak a tagállamnak a területén, ahol az intézmény található […] lakóhellyel rendelkezne”.

56 — Az 1408/71 rendelet 71. cikke (1) bekezdésének a) pontja lényegében azt írja elő, hogy valamely határ menti ingázó munkanélküli, aki legutolsó munkaviszonyának idején az illetékes tagállamon kívüli „tagállamban rendelkezett lakóhellyel”, vagy (amennyiben részlegesen vagy ideiglenesen válik munkanélkülivé) az illetékes intézmény terhére, vagy (ha teljes munkanélküli) a lakóhelye szerinti ország intézménye terhére részesül a munkanélküli ellátásokban.

57 — 2004. november 11-i ítélet (C-372/02, EU:C:2009:705, 29. pont).

rendelet [egészségbiztosítási és anyasági ellátásokról szóló] III. címének 1. fejezetében, a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza rá, ha e célból továbbra is munkavállaló vagy önálló vállalkozó maradt, és utoljára az Egyesült Királyság jogszabályai szerint volt biztosított […]”.

105. E pont azt mutatja, hogy az Egyesült Királyság elfogadja annak lehetőségét, hogy az 1408/71 rendelet III. címe 1. fejezetének rendelkezései értelmében akkor is illetékes állam maradjon, ha e tagállam jogszabályai e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja alapján már nem alkalmazandók a munkavállalóra. Véleményem szerint az említett pont megállapítja tehát, hogy e rendelkezés nem akadályozza meg az említett rendelet III. címében szereplő szerzett jogokra vonatkozó rendelkezések alkalmazását, amelyek között a 22. cikk (1) bekezdésének b) pontja is található.

106. Végül a valamely tagállamból kapott pénzbeli egészségbiztosítási ellátás megtartása – annak ellenére, hogy kedvezményezettje lakóhelyének valamely másik tagállamba való áthelyezése az alkalmazandó jogszabályok megváltozását vonja maga után – annak a helyzetnek felel meg, amely a 883/2004 rendelet alapján immár jellemzővé vált. E rendelet ugyanis nem tartalmaz olyan különös rendelkezést, amely az egészségbiztosítási ellátásokra való jogosultságot az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának analógiájára fenntartaná. Ezzel szemben a 7. cikkében a lakóhellyel kapcsolatos kikötések eltörléséről szóló rendelkezést tartalmaz, amely minden szociális biztonsági pénzbeli ellátásra kiterjed (és nem kizárólag csak az 1408/71 rendelet 10. cikkében felsoroltakra).

107. Egyebekben – ellentétben az Egyesült Királyság Kormányának érvelésével – a Kuusijärvi-ítélettel [58] nem ellentétes ez az értelmezés. A Bíróság ugyanis, miután az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő ellátást családi ellátásnak (és nem egészségbiztosítási ellátásnak) minősítette, nem az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának, hanem a 73. és 74. cikkének értelmezéséről nyilatkozott. [59] Márpedig e rendelkezések nem vonatkoznak azon ellátásra való jogosultság fenntartására, amelyben a munkavállaló lakóhelyének áthelyezését megelőzően elkezdett részesülni. [60]

c) Teleologikus értelmezés

108. A fent kifejtett szó szerinti értelmezést az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdése f) pontjának teleologikus értelmezése is alátámasztja.

109. Az említett rendelet 13. cikke (2) bekezdése f) pontjának a 2195/91/EGK [61] rendelet általi beillesztését megelőzően a Bíróság a Ten Holder ítéletben [62] úgy határozott, hogy olyan rendelkezés hiányában, amely kifejezetten az azon munkavállalókra alkalmazandó jogszabályokat szabályozza, akik valamely tagállamban felhagynak a kereső tevékenységgel és más tagállamban sem dolgoznak, e munkavállalók ugyanezen rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján az utolsó foglalkoztatásuk szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.

58 — 1998. június 11-i ítélet (C-275/96, EU:C:1998:279).

59 — 1998. június 11-i Kuusijärvi-ítélet (C-275/96, EU:C:1998:279, 71. pont).

60 — Ezenkívül az 1408/71 rendelet 73. cikke nem az „illetékes államra”, hanem azon tagállamra hivatkozik, amely jogszabályainak hatálya a lá a munkavállaló tartozik.

61 — Az 1408/71, valamint az 574/72 rendeleteket módosító 1991. június 25-i 2195/91/EGK tanácsi rendelet (HL 1991. L 206., 2. o.).

62 — 1986. június 12-i ítélet (302/84, EU:C:1986:242, 15. pont).

110. A Bíróság ezt követően következtetéseit olyan helyzetekre szűkítette, amelyekben a munkavállaló csak ideiglenesen szüntetett meg mindennemű kereső tevékenységet.[63] Következésképpen az olyan személy helyzetére, aki végleg felhagyott a munkavégzéssel, már nem vonatkozott az 1408/71 rendelet II. címében kimondott egyik kollíziós szabály sem.[64]

111. A jogalkotó az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdése f) pontjának beillesztésével az ezen ítéletet követően beazonosított joghézagot kívánta kitölteni.[65] E célból úgy döntött, hogy a minden kereső tevékenységgel – véglegesen vagy ideiglenesen[66] – felhagyó munkavállalóra a lakóhelye szerinti tagállam joga alkalmazandó.

112. Ha e tagállam minősülne e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében illetékes államnak, az munkavállaló már nem tartozna e rendelkezés hatálya alá. Ugyanis már nem az „illetékes tagállamtól eltérő tagállamban” rendelkezne lakóhellyel.[67]

113. Először is, mivel ennek következménye ellentétes lenne a szerzett jogok megtartásának az 1408/71 rendelet által rögzített elvével,[68] kétségesnek tartom, hogy a jogalkotó erre törekedett volna. Egyébként sem e rendelet szövegében, sem az előkészítő munkálatokban nem utal semmi arra, hogy a jogalkotó az említett rendelet 13. cikke (2) bekezdése f) pontjának beillesztésével ugyanezen rendelet 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának az inaktív munkavállalókra való alkalmazását kívánta volna megakadályozni.

114. Másodszor, ha a valamely pénzbeli egészségbiztosítási ellátás jogosultját megfosztanák ezen ellátástól a lakóhelyének valamely más tagállamba való áthelyezésétől kezdve, az *de facto* megakadályozná lakóhelyének ilyen módon való áthelyezésében, hacsak nem szakítja meg gyógykezelését. Az ilyen következmény a szememben ellentétes lenne a munkavállalók mobilitásának ösztönzésére irányuló célkitűzéssel, amelyet mind e rendelet, mind az EUMSZ 48. cikk követ.[69]

115. Harmadszor az általam támogatott értelmezés koherensnek tűnik az 1408/71 rendelet egyéb rendelkezéseivel, amelyek a jogalkotó azon akaratáról tesznek tanúbizonyságot, hogy bizonyos egészségbiztosítási ellátások költségei ne annak a személynek a lakóhelye szerinti tagállamot terheljék, ahol e személy soha nem dolgozott. Különösen e rendelet 28. cikkének (1) bekezdése írja azt elő, hogy ha a nyugdíjas, akinek valamely tagállam jogszabályai alapján járó nyugdíj jár, nem jogosult egészségbiztosítási ellátásokra a lakóhelye szerinti tagállam jogszabályai szerint, ezen ellátásokban az első tagállam intézményének terhére részesül, amennyiben jogosult lenne azokra, ha ott rendelkezne lakóhellyel.

63 — Lásd: 1991. február 21-i Noij-ítélet (C-140/88, EU:C:1991:64, 9. és 10. pont); 1991. február 21-i Daalmeijer-ítélet (C-245/88, EU:C:1991:66, 12. és 13. pont); 1992. március 12-i Twomey-ítélet (C-215/90, EU:C:1992:117, 10. pont).

64 — E körülmények között az 1408/71 rendelet II. és III. címének rendelkezéseivel nem ellentétes, hogy az ilyen helyzetben lévő személy azon tagállam jogának hatálya alá tartozzon, amelyben lakóhellyel rendelkezik (lásd: 1991. február 21-i Noij-ítélet, C-140/88, EU:C:1991:64, 15. pont).

65 — Lásd: a 2195/91 rendelet harmadik preambulumbekezdése.

66 — Lásd: 1998. június 11-i Kuusijärvi-ítélet (C-275/96, EU:C:1998:279, 40. pont).

67 — Ugyanígy a valamely tagállamban munkahelyi balesetet szenvedő vagy foglalkozási megbetegedés által érintett munkavállaló a kereső tevékenységének megszüntetését és lakóhelyének valamely más tagállamba való áthelyezését követően elvesztené az első tagállamban a munkahelyi baleset és foglalkoztatási megbetegedés esetén az 1408/71 rendelet 55. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján járó ellátásokra való jogosultságot. E rendelkezés ugyanis – e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjához hasonlóan – azon munkavállalóra vonatkozik, aki, „miután jogosultságot szerzett az illetékes intézmény által nyújtandó ellátásokra, engedélyt kap attól az intézménytől, hogy a lakóhelye szerinti tagállam területére visszatérjen, vagy lakóhelyét egy másik tagállam területére helyezze át”.

68 — Lásd: az 1408/71 rendelet hatodik preambulumbekezdése.

69 — Lásd: az 1408/71 rendelet első és második preambulumbekezdése.

d) Következtetés

116. E megfontolások összességére tekintettel úgy vélem, hogy az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti illetékes állam az a tagállam, amelynek jogszabályai alapján szerezték azt a jogot, amelynek fenntartását e rendelkezés alapján kérték. Így, jóllehet az Egyesült Királyság jogszabályai L. Tolleyra a lakóhelyének áthelyezését követően már nem voltak alkalmazhatóak, és e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében a spanyol jog hatálya alá került, a DLA gondozási elemének szempontjából az Egyesült Királyság maradt az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett illetékes állam.

5. A lakóhelyhez kapcsolódó feltételek jogszerűtlenségéről

117. A harmadik kérdés második részének megválaszolása érdekében másodjára meg kell határozni, hogy az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes-e az olyan lakóhelyre vonatkozó feltétel, mint amilyet az Egyesült Királyság jogszabályai előírnak.

118. E tekintetben az Egyesült Királyság Kormánya úgy érvel, hogy még annak feltételezése esetén is, hogy e rendelkezés e tagállamot jelöli ki illetékes államnak, e rendelkezés – amint az a szövegéből kitűnik – csak olyan feltétellel alkalmazandó, hogy a munkavállaló megfelel azon feltételeknek, amelyeket ez az állam az ellátásokra való jogosultsághoz megkövetel. Márpedig az Egyesült Királyság e jogot a lakóhelyre vonatkozó feltételtől teszi függővé, amelynek jogszerűségét a felek az alapjogvitában vitatják.

119. Ezen érv nem fogadható el. Ugyanis amint azt Jacobs főtanácsnok megjegyezte a Kuusijärvi-ügyre vonatkozó indítványában, „ha [az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja által biztosított jogot] a nemzeti jogszabály által előírt lakóhelyre vonatkozó feltétel megsemmisíthetne, az e rendelkezés teljesen elvesztené az értelmét”.[70]

120. Erre tekintettel az uniós jog véleményem szerint nem akadályozza meg az illetékes államot abban, hogy e rendelkezés alapján – a belső joga által előírt mértékben – az ellátásra való jogosultságot vagy annak összegét olyan tényezők függvényében értékelje át, mint a lakóhely szerinti állam életszínvonala, illetve az érintett szükségletei. Az érintett nem foszthető meg az ilyen jogtól pusztán azon okból, hogy másik tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

6. Az engedély hiányának következményeiről

121. Az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében valamely pénzbeli egészségbiztosítási ellátás kedvezményezettje lakóhelyének áthelyezését követően annak fenntartására csak azzal a feltétellel jogosult, ha erre az illetékes intézménytől engedélyt kapott. Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy L. Tolley nem kért ilyen engedélyt az Egyesült Királyság illetékes intézményétől és még csak nem is kapott ilyet. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy ha benyújtotta volna a kérelmét, megkapta volna azt.[71] E rendelet 22. cikkének (2) bekezdése ugyanis azon – L. Tolley helyzetére nem illő – esetekre korlátozza az engedély megtagadásának lehetőségét, melyekben „megállapítható, hogy a helyváltoztatás károsan befolyásolhatja az érintett személy egészségi állapotát vagy az egészségügyi ellátás igénybevételét”.

70 — A Kuusijärvi-ügyre vonatkozó indítvány (C-275/96, EU:C:1997:613, 65. pont). Ellentétben azzal, amire az Egyesült Királyság Kormánya hivatkozott, a Bíróság nem utasította el az ilyen megközelítést (lásd: a jelen indítvány 107. pontja). Lásd még analógia útján: 1966. június 30-i Vaassen-Göbbels ítélet (61/65, EU:C:1966:39, 399. pont); Darmon főtanácsnok Newton-ügyre vonatkozó indítványa (C-356/89, EU:C:1991:98, 23. pont).

71 — Megállapítom, hogy ez alapján az Upper tribunal (felsőbíróság) úgy ítélte meg, hogy L. Tolley lakóhelyének áthelyezését követően jogosult a DLA gondozási elemének exportálására, jóllehet nem rendelkezett erre vonatkozó engedéllyel (Secretary of State for Work and Pensions v LT (DLA) [2012] UKUT 282 (AAC), 88. és 89. pont).

122. Ennélfogva – még mindig a harmadik kérdés második része elemzésének keretében – harmadjára azt mérlegelni, hogy az engedély hiánya akkor is megakadályozza-e az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazását, ha az engedélyt nem lehetett volna megtagadni, amennyiben azt kérték volna.

123. Az 1408/71 rendelet nem ír elő alkalmazandó szankciót arra az esetre, ha az érintett nem rendelkezik közigazgatási szintű engedéllyel, noha nem áll fenn egyetlen olyan körülmény sem, amely alapján az illetékes tagállam az engedélyt megtagadhatná.

124. E tekintetben hasznosnak gondolom az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjában kimondott engedélyezési feltétel célkitűzéseinek közelebbi vizsgálatát. Ugyanezen rendelet 22. cikkének (2) bekezdése véleményem szerint arra mutat rá, hogy e feltétel annak elkerülésére irányul, hogy az ellátást nyújtó államra aránytalanul nagy terhek háruljanak akkor, ha a kedvezményezettje másik tagállamba költözik, ahol fennáll egészségi állapota romlásának kockázata, vagy amelyben gyógykezelésre kerülhet sor, amely jelentős kiadásokat keletkeztethet az első tagállam számára.[72]

125. Márpedig azon értelmezés, amely szerint a munkavállalónak még erre vonatkozó engedély nélkül is joga van az ellátásra való jogosultságának fenntartására, amennyiben költözése nem veszélyezteti egészségi állapotát vagy a gyógykezelést, az ilyen célkitűzés megvalósítását kockáztatná. Az ilyen értelmezés ugyanis arra késztethetné a munkavállalót, hogy anélkül helyezze át lakóhelyét, hogy engedélyt kért vagy kapott volna. Így utólag kiderülhet, hogy e lakóhely-áthelyezés árthat egészségi állapotának vagy gyógykezelésének.

126. E körülmények között az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése nem kötelezheti a tagállamokat arra, hogy a munkavállalóra e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontját alkalmazzák, amennyiben a munkavállaló a lakóhelyének áthelyezését megelőzően e célból nem kapott engedélyt.[73]

127. Mindazonáltal emlékeztetek arra, hogy az 1408/71 rendelet a nemzeti szociális biztonsági rendszereket koordinálja, és nem harmonizálja.[74] Ebből a szempontból, mivel e rendelet nem ír elő jogkövetkezményt az e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti engedély hiányának esetére, a tagállamok továbbra is jogosultak a nemzeti joguk értelmében elismerni, hogy a munkavállaló még ilyen helyzetben is exportálhatja az e rendelkezésben előírt ellátásokat.[75] Ez annál is inkább így van, mivel az ilyen elismerés, amely a migráns munkavállalóknak az említett rendeletből eredő védelemnél szélesebb körű védelmet nyújt, hozzájárul a munkavállalók szabad mozgásának könnyítésére irányuló célkitűzés megvalósításához.[76]

72 — E megfontolás különösen relevánsnak látszik, ha a szóban forgó ellátást nyújtó állam (amely az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti illetékes állam) az e rendelet 13. cikke (2) bekezdésében kimondott kollíziós szabályok értelmében egyben illetékes állam is, amelynek következtében általánosságban viselnie kell az érintett egészségiállapot-romlásával kapcsolatos egészségbiztosítási kiadásokat. Ez azonban akkor is így van, ha az ezen ellátást nyújtó állam ezen kollíziós szabályok alapján már nem illetékes állam. Ilyen esetben ugyanis az említett ellátást nyújtó állam adott esetben továbbra is köteles ezen ellátást az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján hosszabb távon is nyújtania.

73 — Lásd analógia útján az 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének c) pontjában kimondott előzetes engedélyre vonatkozó feltételt illetően: 2003. október 23-i Inizan-ítélet (C-56/01, EU:C:2003:578, 24. pont).

74 — Lásd különösen: 2010. október 14-i van Delft és társai ítélet. (C-345/09, EU:C:2010:610, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

75 — Lásd analógia útján: 2008. május 20-i Bosmann-ítélet (C-352/06, EU:C:2008:290, 27–31. pont).

76 — Lásd ebben az értelemben: 2012. június 12-i Hudzinski és Wawrzyniak ítélet (C-611/10 és C-612/10, EU:C:2012:339, 57. pont).

V – Végkövetkeztetések

128. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következő választ adja a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága) által előterjesztett kérdésekre:

1) Az olyan támogatás, mint a Disability Living Allowance (a fogyatékossággal élők megélhetési támogatásának) gondozási eleme, az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint a 2001. június 5-i 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti egészségbiztosítási ellátásnak minősül.

2) A 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely személy már nem tartozik az adott tagállam jogszabályainak hatálya alá, ha e tagállam nemzeti joga értelmében már nem biztosított annak szociális biztonsági rendszerében. Ugyanez a helyzet, ha e személy az említett tagállam jogszabályai alapján az öregségi kockázattal szemben biztosított marad, így öregségi nyugdíjra jogosult, amennyiben a törvény által előírt nyugdíjkorhatár elérésekor teljesíti a járulékfizetési feltételeket.

A nemzeti bíróság feladata az előtte folyamatban lévő jogvita körülményeire tekintettel azon időpont meghatározása, amelytől az Egyesült Királyság jogszabályai e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében már nem alkalmazandók az említett rendelet VI. melléklete „Egyesült Királyság” rovatának 19. pontjában meghatározott feltételeknek megfelelően.

3) Azon személyt, akire az egyik tagállam jogszabályai már nem alkalmazhatóak és egy másik tagállam jogszabályai sem alkalmazandók rá a 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a)–e) pontja alapján, és aki e rendelkezés f) pontja szerint azon tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, amelyiknek a területén lakóhellyel rendelkezik, az említett rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint, valamint e rendelkezés által megállapított módon megilleti a jog azon egészségbiztosítási ellátásokra való jogosultság fenntartásához, amelyekben az első állam intézményének terhére részesülni kezdett, mielőtt lakóhelyét a második tagállamba helyezte volna át.

4) A „munkavállaló vagy önálló vállalkozó” fogalma, amelyet a 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított 1408/71 rendelet 1. cikkének a) pontja határoz meg, és amely többek között e rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szerepel, kiterjed azon személyre is, aki felhagyott minden, munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként végzett keresőtevékenységgel, amennyiben e személy biztosítva van akár egyetlen kockázat ellen is, akár kötelezően, akár szabadon választható biztosítás keretében, az említett rendelet 1. cikkének a) pontjában említett általános vagy külön szociális biztonsági rendszerben, függetlenül attól, hogy munkaviszonyban áll-e.

5) A 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes az, hogy valamely tagállam valamely pénzbeli egészségbiztosítási ellátásra való jogosultságot olyan lakóhelyre vonatkozó feltételtől tegyen függővé, mint amilyenről az alapügyben szó van.

6) A 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1386/2001/EK tanácsi rendelettel módosított 1408/71 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének b) pontját és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki felhagyott minden, munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként végzett keresőtevékenységgel és aki az egyik tagállamban már elkezdett pénzbeli

egészségbiztosítási ellátásokban részesülni mielőtt lakóhelyét egy másik tagállamba helyezte át, megtartja az ahhoz való jogot, hogy e lakóhely-áthelyezést követően az első tagállam intézményének terhére részesüljön ezen ellátásokból, feltéve hogy megkapta az erre vonatkozó engedélyt.